

ΣΑΒΒΑΤΟ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Υπεύθυνη τμήματος ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΜΑΡΙΑ ΠΗΓΟΥΝΑΚΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

“Φυλακισμένα” παιδιά στα νοσοκομεία με εισαγγελική εντολή

Κανένα παιδί σε ίδρυμα, λένε οι ειδικοί, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδαγωγοί, με αφορμή τις αποκαλύψεις για την «Κιβωτό του Κόσμου». Περισσότερα από 80 παιδιά «φιλοξενούνται» σε παιδιατρικά νοσοκομεία της Αθήνας με εισαγγελική εντολή, μέχρι να βρεθεί κρατική δομή πρόνοιας για να μεταφερθούν σε αυτήν. Πρόκειται για παιδιά για τα οποία ο εισαγγελέας έκρινε ότι θα πρέπει να απομακρυνθούν από το περιβάλλον τους, με το 90%, τουλάχιστον, των περιπτώσεων, να αφορά σε προβλήματα κοινωνικής φύσης, όπως σοβαρές παραμελήσεις, κακοποιήσεις, γονείς με προβλήματα εξαρτήσεων. Και είναι το νοσοκομείο ένα κατάλληλο περιβάλλον για τα παιδιά αυτά;

Η **Πάτρα Κωλέτση** είναι παιδίατρος στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) του Παίδων Πεντέλης και λέει ότι ο αριθμός των παιδιών που φιλοξενούνται στο νοσοκομείο με εισαγγελική εντολή -τα «εισαγγελικά», όπως αναφέρονται από το προσωπικό του νοσοκομείου- κυμαίνεται, αυτή την περίοδο στο νοσοκομείο βρίσκονται περίπου 17-18 παιδιά, που μπορεί να είναι από νεογνά έως και 16 ετών, ελληνικής ή αλλοδαπής καταγωγής. Τα παιδιά αυτά, συνήθως ζουν στους ίδιους θαλάμους με τα παιδιά που νοσηλεύονται, και περιφέρονται ανεξέλεγκτα εδώ κι εκεί, στους διαδρόμους, στους θαλάμους, στο προαύλιο, καθώς ούτε σχολείο παρακολουθούν, ούτε έχει προβλεφθεί κάποιο σταθερό πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης. Η μόνη σταθερή λύση για αυτά είναι οι περιστασιακές επισκέψεις εθελοντών από διάφορες ΜΚΟ για να παίξουν μαζί τους.

Μάλιστα, εδώ και λίγο καιρό δόθηκε μια κλινική 22 παιδιατρικών κρεβατιών, που θα λείψουν από το δυναμικό του νοσοκομείου, για τη δημιουργία δομής φιλοξενίας «εισαγγελικών» παιδιών που ζουν εκεί με τις μαμάδες τους, ενώ όσα δεν έχουν τη μαμά μαζί, κοιμούνται στους κοινούς θαλάμους νοσηλείας. «Η ιδρυματοποίηση έχει τεκμηριωμένα βλαπτική επίδραση στον ψυχισμό των παιδιών, και το νοσοκομείο δεν πληροί καμία προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ψυχικής τους υγείας ακόμα και της σωματικής τους ακεραιότητας», λέει η κ. Κωλέτση. «Η αναζήτηση από τους εισαγγελείς χώρου φιλοξενίας μπορεί να διαρκέσει πολλούς μήνες, με αποτέλεσμα τα παιδιά να παραμένουν “έγκλειστα” ουσιαστικά στα Νοσοκομεία. Παιδιά που έχουν βιώσει το τραύμα της απομάκρυνσης, που έχουν περάσει φρικτά στις οικογένειές τους και για αυτό και απομακρύνθηκαν, παραμένουν στον ακατάλληλο χώρο του νοσοκομείου χωρίς να έχουν τη φροντίδα που έχουν ανάγκη και δικαιούνται».

Στο θέμα αναφέρθηκε και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ελευθεροεπαγγελματιών Παιδίατρων. Η Ομοσπονδία ζητεί να απομακρυνθούν άμεσα από τους χώρους των νοσοκομείων όλα τα υγιή παιδιά που ζουν και μεγαλώνουν εκεί, καθώς δεν υπάρχει η απαραίτητη υποδομή, αλλά απλώς

διαβιώνουν χωρίς να μπορούν να έχουν την απαραίτητη για την ηλικία τους προσωπική φροντίδα, επιβαρύνοντας ταυτόχρονα το σύστημα υγείας.

Πάνος Δημητρίου, 6/12/22, Κοσμοδρόμιο.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ας ενδιαφερθούμε για τα παιδιά – θύματα εκμετάλλευσης που επαιτούν στους δρόμους.

10 Ιουνίου, 2021

Οι συνθήκες ακραίας φτώχειας αποτελούν τη «δεξαμενή» που τροφοδοτεί αδιάκοπα την παιδική εργασία τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις αναπτυγμένες χώρες.

Την τελευταία διετία η Κινητή Μονάδα Κοινωνικής Παρέμβασης της ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων εντόπισε συνολικά 137 ανήλικους να εργάζονται στους δρόμους της Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για παιδιά που δεν παίζουν, δεν πηγαίνουν στο σχολείο και δεν απολαμβάνουν την παιδική τους ηλικία. Η καθημερινότητά τους περιστρέφεται γύρω από την κάλυψη των υποχρεώσεων που έχουν φορτωθεί από όσους τα εκμεταλλεύονται, οι οποίοι συχνά είναι η ίδια η οικογένειά τους.

Αποκαλυπτική του βάθους και της έντασης της εκμετάλλευσης είναι η περίπτωση του 14χρονου Α., για τον οποίο τελικά ενεργοποιήθηκε ο μηχανισμός παιδικής προστασίας με τη συνδρομή της ΑΡΣΙΣ κι άλλων φορέων. Ύστερα από πολλές περιπέτειες το παιδί πλέον βρίσκεται σε ασφαλή χώρο διαμονής. Η περιπέτεια του Α. άρχισε όταν ήταν πολύ μικρός και είχε υποχρεωθεί από τα μεγαλύτερα αδέρφια του να ζητιανεύει όλη τη μέρα στους δρόμους της Θεσσαλονίκης. Όταν δεν μπορούσε να συγκεντρώσει το ποσό που του ζητούσαν τα αδέρφια του τον έδερναν ή τον έδιωχναν από το σπίτι. Η οικογένειά του, ανάγκασε τον Α. στη χρήση ναρκωτικών ουσιών προκειμένου να είναι ευκολότερα ελεγχόμενος και να επαιτεί, με αποτέλεσμα να εθιστεί βρίσκοντας στα ναρκωτικά τον μοναδικό τρόπο για να ξεφεύγει από την αθλιότητα.

Την πρώτη φορά που τον εντόπισαν οι ομάδες της ΑΡΣΙΣ ανέλαβαν την υποστήριξή του, αλλά δεν στάθηκε δυνατό να απεξαρτηθεί, οπότε, ο Α. επέστρεψε στο κακοποιητικό για τον ίδιο οικογενειακό του περιβάλλον. Ήταν θέμα χρόνου να αρχίσει πάλι να επαιτεί. Όμως πλέον τα αδέρφια του ζητούσαν περισσότερα χρήματα από όσα μπορούσε να μαζέψει κι έτσι μάλωσε μαζί τους και έφυγε από το σπίτι. Κοιμήθηκε σε δρόμους, ονειρεύτηκε μια ήσυχη ζωή, τού έλειπαν παρόλα αυτά οι δικοί του, αλλά πλέον ήταν αναγκασμένος –εφόσον ήθελε να επιβιώσει – να απομακρυνθεί από το οικογενειακό του περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΡΣΙΣ, στη Θεσσαλονίκη τα μικρότερα σε ηλικία παιδιά ωθούνται στην επαιτεία σε κεντρικούς δρόμους όπως η Εγνατία και η Τσιμισκή σε ώρες αιχμής, ενώ τα μεγαλύτερα πωλούν μικροαντικείμενα ή παίζουν κάποιο μουσικό όργανο συνήθως στη Λεωφόρο Νίκης, την πλατεία Αριστοτέλους, την περιοχή της Βαλαωρίτου και των Λαδάδικων.

Τα ανήλικα βιώνουν τον εκφοβισμό, την ψυχολογική και τη σωματική βία και σε ακραίες περιπτώσεις ωθούνται στη χρήση ναρκωτικών ουσιών προκειμένου να λειτουργούν πειθήνια για περαιτέρω έλεγχο των ανήλικων θυμάτων.

2/6/2021 (Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού) Πηγή: arsis.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ικμπάλ του Φραντσέσκο Ντ' Αντάμο

Το βιβλίο αναφέρεται στην πραγματική ιστορία του Ικμπάλ, του δωδεκάχρονου παιδιού από το Πακιστάν που έγινε, για όλο τον κόσμο, σύμβολο του αγώνα, κατά της εκμετάλλευσης της παιδικής εργασίας. Στο απόσπασμα η Φατίμα, φίλη του Ικμπάλ, περιγράφει τις συνθήκες των παιδιών που εργάζονται λίγο πριν τον ερχομό του Ικμπάλ. Η Φατίμα πουλήθηκε (όπως και ο Ικμπάλ) στον απάνθρωπο Χουσεΐν Χαν για τρία χρόνια, με σκοπό να ξεπληρώσει το χρέος του πατέρα της. Όταν ξεκινάει η ιστορία, η Φατίμα έχει ήδη ξεχάσει πώς ήταν η ζωή της πριν από το εργαστήριο. Οι ατελείωτες ώρες δουλειές, το λιγοστό φαγητό, το ξύλο, η τρομοκρατία και οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης της έχουν γίνει πια συνήθεια και δε διαμαρτύρεται.

“ Το εργαστήριο των χαλιών βρισκόταν κάτω από τις λαμαρίνες. Έκανε ζέστη το καλοκαίρι και κρύο το χειμώνα . Η δουλειά άρχιζε μισή ώρα πριν την ανατολή του ήλιου, όταν η γυναίκα του αφεντικού κατέβαινε με τη ρόμπα και τις παντόφλες διέχιζε την αυλή, κάτω από το αβέβαιο φως της νύχτας που έφευγε, για να μας φέρει ένα στρογγυλό ψωμί, το τσαπάτι και λίγο νταχί ή χυλό από φακές. Τρώγαμε λαίμαργα βουτώντας το ψωμί στο μεγάλο κύπελλο, ένα για όλους , ακουμπισμένο στο χώμα και στο μεταξύ μιλούσαμε σιγά- σιγά και έλεγε ο ένας στον άλλο τα όνειρα που είχαμε δει τη νύχτα.

Κάναμε αγώνες για το ποιος θα έφτιαχνε το πιο φανταστικό όνειρο, μιλώντας γρήγορα με γεμάτο στόμα, μέχρι που η αφεντικίνα μας έλεγε :

– Φτάνει τώρα! Φτάνει! και τότε μπορούσαμε να πάμε στην τούρκικη τουαλέτα, κρυμμένη στο βάθος του δωματίου, πίσω από ένα λερό ύφασμα, ένας, ένας. Πρώτοι πήγαιναν αυτοί που είχαν κοιμηθεί αλυσοδεμένοι από τον αστράγαλο στο τελάρo, οι "ξεροκέφαλοι" όπως τους φώναζε το αφεντικό, αυτοί που δούλευαν λίγο και άσχημα, που μπέρδευαν τις χρωματιστές κλωστές του υφαδιού που έκαναν κάποιο λάθος στο σχέδιο του χαλιού (που ήταν και το πιο σοβαρό) ή που κλαψούριζαν από τον πόνο που ένιωθαν στα γεμάτα φουσκάλες δάχτυλα.

Εμείς, που δεν ήμαστε αλυσοδεμένοι τους λυπόμασταν τους "ξεροκέφαλους" . Τους κοροϊδεύουμε και λιγάκι. Συνήθως ήταν οι καινούριοι, αυτοί που είχαν έρθει πριν λίγο καιρό, που δεν είχαν καταλάβει ότι ο μοναδικός τρόπος να ελευθερωθούμε ήταν να δουλεύουμε πολύ, όσο πιο γρήγορα γίνεται, και να σβήσουμε τα σημάδια της κιμωλίας πάνω στον πίνακα, ένα κάθε φορά, μέχρι που δεν θα έμενε κανένα και επομένως θα γυρίζαμε στο σπίτι μας. Και εγώ, όπως όλοι είχα το δικό μου πίνακα πάνω από τον αργαλειό.

- Την ημέρα που έφτασα - πολλά χρόνια πριν- Ο Χουσεΐν Χαν πήρε ένα καθαρό πίνακα, χάραξε πάνω κάτι σημάδια και μου είπε :
- Αυτό είναι το όνομά σου .
- Μάλιστα κύριε.
- Αυτός είναι ο πίνακάς σου. Κανείς δεν μπορεί να τον αγγίξει. Μόνον εγώ. Κατάλαβες;
- Μάλιστα κύριε .

Μετά χάραξε και άλλα πολλά σημάδια, το ένα κοντά στο άλλο, ίσια, όπως οι τρίχες της ράχης ενός φοβισμένου σκύλου .

Όταν όλα τα σημάδια θα σβήσουν, όταν θα δεις αυτό τον πίνακα τελείως άδειο, τότε θα είσαι ελεύθερη και θα μπορείς να γυρίσεις στο σπίτι σου.

Δεν είδα αυτόν τον πίνακα άδειο αλλά ούτε και τους πίνακες των υπολοίπων.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να παρουσιάσετε, σε 60-70 λέξεις, τις συνέπειες από τον εγκλεισμό των παιδιών σε νοσοκομεία, σύμφωνα με το κείμενο 1.

Μονάδες 20

B1. Σύμφωνα με την κ.Κωλέτση «η ιδρυματοποίηση έχει βλαπτική επίδραση στον ψυχισμό των παιδιών». Αποδείξτε τον ισχυρισμό αυτό επιχειρηματολογώντας, σε μια παράγραφο 100 περίπου λέξεων.

Μονάδες 10

B2. Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα των τρόπων πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να πείσει τον αναγνώστη:

α) στην πρώτη παράγραφο του κειμένου 1 (μονάδες 7)

β) στην δεύτερη και τρίτη παράγραφο του κειμένου 2 (μονάδες 8)

Μονάδες 15

B3. Σκοπός του κειμένου 1 είναι να ενημερώσει. Αναφέρετε τρεις κειμενικούς δείκτες, με τους οποίους το πετυχαίνει και εξηγήστε ακριβώς τον ρόλο τους ως προς την εξυπηρέτηση της πρόθεσης αυτής.

Μονάδες 10

Γ. Ποιο πρόβλημα αναδεικνύει η διήγηση της ηρωίδας; Παρουσιάστε το μέσα από τρεις τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες. Ποια συναισθήματα και σκέψεις σας προέκυψαν από το συγκεκριμένο κείμενο;

Μονάδες 15

Δ. Διαβάζοντας τα κείμενα που προηγήθηκαν, συνειδητοποιείτε ότι η καταπάτηση των δικαιωμάτων του παιδιού είναι πολύπλευρη και καθημερινή. Σε ένα άρθρο σας (400 λέξεων) παρουσιάστε σύγχρονες μορφές καταπάτησης των δικαιωμάτων του παιδιού. Πώς θα μπορούσατε εσείς προσωπικά να έχετε ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση του προβλήματος;

Μονάδες 30

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δίονη - Αγ. Δημήτριος
Ευχόμαστε επιτυχία!!!